

GEDRAGSPROTOCOL

2023-2024

OBS DE KLIMOP

Het gedragsprotocol wat is geschreven specifiek voor OBS De Klimop gelegen in de Den Haag.

Wendy Bijsterveld & Team

Gedragsspecialist

Voorwoord

Het gedragsprotocol is een document waarin OBS De Klimop beschrijft op welke manier wij naar gedrag kijken, hoe wij onze leerlingen hierin onderwijzen en welke stappen we ondernemen bij grensoverschrijdend gedrag. Samen met het team zijn er door middel van bijeenkomsten meningen en gedachten uitgewisseld, waardoor we een algemene mening hebben kunnen samenstellen over gedrag.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Pedagogische visie.....	3
Stichtingsniveau.....	3
Visie op schoolniveau	3
Schoolregels.....	3
Veilig pedagogisch klimaat	4
Ongewenst gedrag.....	4
Fysiek ongewenst gedrag.....	4
Mentaal ongewenst gedrag	5
Pesten	5
Preventie	5
De Vreedzame School.....	5
Leerlingvolgsysteem SCOL/ Op School	6
Sociogram	6
Actueel houden	6
Interne vertrouwenspersonen	6
Voorwaarden voor gewenst gedrag.....	8
Gedrag leerkracht.....	8
Gedrag leerling	8
Gedrag ouders	8
Samenwerking leerkracht, ouders, leerling.....	8
Aanpak bij ongewenst gedrag	9
Het stappenplan	9
Time in	9
Bijlage	10
Bijlage 1 – Het stappenplan.....	10
Bijlage 2 – Leerkrachtengedrag De Vreedzame School	12
Teamgedrag Blok 1	12

Pedagogische visie

Stichtingsniveau

De visie van de school is afgeleid van de visie op pedagogisch handelen en leren op het niveau van Stichting De Haagse Scholen. Onze beloften aan de leerlingen en hun ouders krijgen gestalte vanuit het volgende mission statement:

Wij bereiden onze leerlingen voor op de wereld van morgen.

Daar zijn een aantal beloftes van afgeleid. Deze zijn:

- Wij kennen ieder kind
- Wij stimuleren verwondering en nieuwsgierigheid
- Wij leren onze leerlingen om samen te werken en samen te leven
- Wij leren onze leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces
- Wij werken samen met ouders aan een optimale ontwikkeling van hun kinderen
- Wij onderzoeken en ontwikkelen onze kennis, houding en vaardigheden

Visie op schoolniveau

Adaptief onderwijs

Wij handelen vanuit de basisbehoeften van Luc Stevens, hij heeft in 1994 adaptief onderwijs geïntroduceerd, met de volgende kernbegrippen : Relatie, Competentie, Autonomie

Als randvoorwaarden hanteren wij veiligheid, rust en respect. Wij hebben vertrouwen in leerlingen en benaderen ze respectvol, positief en met humor. Wij leren de kinderen gelijkheid, normen en waarden. Daarbij stellen wij duidelijke grenzen. Wij zorgen voor een gevoel van competentie bij kinderen door ze, aansluitend op hun eigen niveau, individueel, gezamenlijk en met oog voor de eigen talenten te laten leren. Wij zorgen er voor dat kinderen eigen keuzes kunnen maken en beslissingen kunnen nemen. Ze leren dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor hun keuzes en beslissingen en dat zij daarbij rekening moeten houden met hun medeleerlingen

Schoolregels

De basis van de schoolregels komen uit de methode De Vreedzame School. Aangezien elke school en elke leerling anders is hebben wij de regels aangepast zodat het binnen onze visie en doelgroep valt.

- Wij zijn rustig in de school
- Wij lossen conflicten samen op
- Wij tonen respect voor anderen
- Wij zijn beleefd en praten op een normale toon met elkaar
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zichzelf kan zijn en zich veilig voelt.

Veilig pedagogisch klimaat

Het pedagogisch klimaat omvat feitelijk alle omgevingsfactoren die bijdragen aan het welbevinden van de leerling, waardoor deze zich verder kan ontwikkelen. Hierbij gaat het om factoren die al aanwezig zijn, maar ook om factoren die een leraar weloverwogen creëert¹. De leerkracht is voor een groot deel verantwoord voor het creëren, maar ook het behoudt van het pedagogisch klimaat. Om een veilig pedagogisch klimaat te kunnen bieden aan onze leerlingen hanteren onze leerkrachten en ondersteuners een randvoorwaarden. Onder anderen probeert elke leerkracht structuur aan te bieden door voorspelbaar te zijn naar de leerlingen toe en wordt er dagelijks gewerkt met een zichtbare, vaste planning. Duidelijk zijn in de verwachting op welke gebied dan ook, zorgt ervoor dat de leerling weet waar hij² aan toe is. Eigengemaakte klassen regels helpen hierbij, maar alleen wanneer zowel de leerlingen als de leerkracht hieraan houden.

Daarnaast streven we er naar om de leerling het gevoel te geven dat hij er mag zijn. Door het bieden van een luisterend oor, in gaan op de belevingswereld van de leerling en het tonen van een open en toegankelijke houding geeft de leerkracht de leerling de vrijheid om te zijn wie hij wilt zijn. Er wordt aangeleerd dat het maken van fouten bij het leerproces hoort, waardoor de prestatiedruk bij de leerling hopelijk wordt verlaagd.

Respect is een onderdeel wat binnen het team veel benoemd wordt, wanneer er wordt gesproken over een veilig pedagogisch klimaat. Nu is respect een ruim begrip en voor veel leerlingen moeilijk om te beschrijven met anderen woorden. Om het zo specifiek mogelijk te maken proberen de leerkrachten de aanspreektoon naar de leerlingen en elkaar zo rustig en vriendelijk mogelijk te houden. Natuurlijk spreek je op niveau en met een taal die door beide partijen wordt begrepen, maar in dit geval gaat het om de ondertoon. Spreken in een positieve vorm draagt bij aan een prettige aanspreektoon, waarbij dit van zowel de leerkracht, leerling als ouder wordt verwacht. Respect hebben is ook de ander in zijn waarden laten. Zoals De Vreedzame school benoemd is iedereen anders, en daarom leren wij de leerlingen dat iedereen op een andere manier omgaat met bepaalde situaties. Begrip tonen en iemand ruimte geven laat hierin zien dat je respectvol met de ander om kan gaan.

Natuurlijk is er veel meer nodig om een veilig pedagogisch klimaat neer te zetten, maar op bovenstaande onderwerpen richt het team van OBS De Klimop de meeste aandacht.

Ongewenst gedrag

Allereerst probeer je in de preventie ongewenst gedrag altijd tegen te gaan. In het volgende hoofdstuk wordt uitgebreid beschreven hoe de school hier aan werkt. Maar buiten dat alles kan het voorkomen dat een leerling toch ongewenst gedrag laat zien.

Ongewenst gedrag is een ruim begrip en is per persoon afhankelijk wanneer het gedrag nu echt ongewenst is. In dit protocol is er met het team bekijken naar wat een ieder als ongewenst beschrijft en is er geprobeerd dit zo concreet mogelijk op papier te zetten.

Fysiek ongewenst gedrag

Wat het meeste naar voren komt is het fysieke gedrag wat als ongewenst wordt beschreven. Slaan, schoppen, knijpen, bijten zijn voorbeelden van fysieke uitingen die als ongewenst door de ander

¹ Bron: <https://wij-leren.nl/pedagogisch-klimaat.php>

² Kan ook gelezen worden als "zij"

wordt omschreven. De ander fysieke schade aanbrengen wordt bij ons op school niet getolereerd en hier wordt altijd actie op ondernomen. Uiteraard wordt de situatie onderzocht waardoor de situatie tot fysiek geweld is gekomen, maar wij leren de leerlingen in verschillende de lessen, hoe dit voorkomen kan worden.

Mentaal ongewenst gedrag

Daarnaast beschrijft het team ook mentaal ongewenst gedrag. Schelden een pesten zijn de onderwerpen die onder dit onderwerp vallen. Schelden omschrijven we in het gebruik van scheldwoorden en ziektes, waarbij de intentie is om de ander pijn te zien. Pijn is in dit geval geen fysieke, maar mentale pijn. Wanneer de leerling in een taal scheld waarbij de ander het niet direct verstaat, beschrijven wij dit ook als schelden. De ondertoon van het taalgebruik is in beide gevallen onacceptabel, en ook hier zal onderzocht worden wat er voor heeft gezocht dat het tot schelden heeft moeten leiden.

Pesten

Pesten is een apart onderwerp wat we onder ongewenst gedrag beschrijven. Pesten is een vorm van ongewenst gedrag waarbij geprobeerd wordt om iemand steeds pijn te doen. Dat kan zowel offline als online. Bij pesten zijn verschillende mensen betrokken: de pester, de gepeste en de omstanders³. De herhaling waarin pesten voorkomt, zorgt ervoor dat het als pesten wordt omschreven en niet als éénmalig incident. Bij pesten is in veel situaties (zeker niet alle situaties) de pester zelf het grootste slachtoffer. Natuurlijk is de gepeste leerling zeker een slachtoffer, maar bij de pester vind je vaak dieper liggende problemen waardoor de leerling tot pesten is gekomen. In het pestprotocol zal hier nog dieper op in worden gegaan en is beschreven hoe wij als team van OBS De Klimop omgaan met dit soort gedrag.

Preventie

Om een preventief aanpak te hebben voor ongewenst gedrag is er een balans nodig van verschillende methodes. Met deze methodes zal er wekelijks/maandelijks gewerkt gaan worden zodat er duidelijkheid komt voor leerling, leerkracht en ouder. Het voeren van een éénduidige aanpak binnen het team zal er voor zorgen dat er een veilige en prettige leeromgeving voor de leerlingen zal ontstaan.

De Vreedzame School

Vanaf het schooljaar 2023-2024 zal bij de start vergadering een uitgebreide bijeenkomst worden gehouden over de nieuwe mappen van De Vreedzame School. In de nieuwe mappen wordt er per blok ingegaan op de thema's die voor die periode in het schooljaar belangrijk zijn. ZO wordt er in het eerste blok extra aandacht besteed aan de groepsvorming en het creëren van normen en waarden binnen een klas. Elke leerkracht zal verplicht twee keer per week een Vreedzame les moeten aanbieden aan de groep. Op deze manier creëren we een eenheid binnen de school en blijft De Vreedzame School een actueel onderwerp wat door elke leerling, leerkracht en ouder wordt gedragen.

³ Bron:

<https://www.nji.nl/pesten#:~:text=Pesten%20is%20een%20vorm%20van,dan%20degene%20die%20gepest%20wordt.>

In de hal, bij de ingang van de school, is er voor elke groep op het Vreedzame Bord ruimte gemaakt voor werkjes en opdrachten. Dit bord is voor iedereen zichtbaar en kunnen ouders en andere geïnteresseerde zien wat er binnen de school wordt gedaan aan De Vreedzame School.

Tegenover het Vreedzame Bord is er een plek gecreëerd voor de mediators. De mediators zijn leerlingen die opleid zijn in het bemiddelen van conflicten van medeleerlingen. De mediators kunnen de gehele dag worden ingezet om ruzies en conflicten met klasgenoten op te lossen. Bij deze plek vind je de foto's van de mediators en hangen hulpmiddelen om een conflict zo goed mogelijk te begeleiden.

Leerlingvolgsysteem SCOL/ Op School

In het verleden heeft de school altijd gebruik gemaakt van het programma Vison. Een vragenlijst waar leerlingen hun welbevinden binnen de school kunnen aangeven. De vragenlijst werd netjes jaarlijks afgenomen, maar het bood geen meerwaarde voor de school. Daarnaast werd er niet gemeten wat de sociaal emotionele staat van de leerlingen was en is het voor de leerkrachten soms moeilijk in te schatten hoe het nu echt met een leerling gaat.

Anno 2022-2023 is er een onderzoek gestart naar welk leerlingvolgsysteem het beste bij de populatie van OBS De Klimop past. Taalverschillen maar ook zeker de gebruiksvriendelijkheid van het programma zijn factoren die hoog in het vaandel staan. Voor zowel leerling als leerkracht moet het programma handelingsadviezen bieden om het sociaal emotioneel leren te monitoren en daadwerkelijk toe te passen in de praktijk.

Sociogram

Een sociogram is een hulpmiddel om de sociale structuur in de klas systematisch in kaart te brengen. Voor een overzicht van je groepsdynamica kan een sociogram veel duidelijkheid bieden binnen de sociale relaties tussen leerlingen. Als leerkracht kan je een sociogram voor meerdere redenen inzetten en gebruiken.

In het verleden heeft de school sporadisch gebruik gemaakt van sociogrammen in de klassen. Sinds het schooljaar 2022-2023 is de gedragspecialist in samenwerking met het management team begin geweest om het gebruik van het sociogram op de kaart te brengen. Er is een abonent afgesloten bij het programma Sometics, waarin wij voor iedere klas digitaal de testen kunnen afnemen. Aangezien de testen in Sometics omgezet kunnen worden naar 60 talen, kunnen we de saturatie van de test verhogen. Nieuwkomers zullen hierdoor de test goed begrijpen en eerlijk kunnen invullen. Ook maakt het programma gebruik van pasfoto's waardoor het voor de jongere groepen makkelijker wordt om de klasgenoten te herkennen.

Actueel houden

Minimaal 3 keer per jaar wordt er tijdens de teamvergadering gesproken over het gedragsprotocol met het volledige team. De gedragspecialist houdt regelmatig presentaties om te kennis van gedrag te verhogen bij het team, ervaringen in de klassen en daarbuiten te delen en geeft scholing over het gebruik en inzet van het gedragsprotocol en bijbehorend stappenplan.

Interne vertrouwenspersonen

Binnen de school zijn er twee vertrouwenspersonen aangesteld, een man en een vrouw. In de schoolgids en op het werkverdelingsplan is terug te vinden wie deze personen zijn. De vertrouwenspersonen zijn makkelijk aanspreekbaar en hebben de plicht op geheimhouding. Voor

zowel leerkrachten, ouders als leerlingen staan de vertrouwenspersonen klaar om eventuele adviezen te geven, of simpelweg een luisterend oor te zijn.

Vanaf het jaar 2023-2024 zullen de vertrouwenspersonen zich aan het begin van het jaar voorstellen aan alle leerlingen, ouders en teamleden. Door middel van een klassenbezoek zullen de leerlingen en teamleden te weten komen bij wie ze terecht kunnen voor een gesprek. De ouders zullen op de hoogte gebracht worden door een bericht op ons digitaal communicatie middel Social Schools.

Uiteraard begrijpen wij dat het soms lastig is om zomaar op een vertrouwenspersoon af te stappen. Door te stimuleren om over je problemen te praten en veiligheid te bieden dat die mogelijkheid er is zijn er meerdere manieren om in contact te komen. Daarom bieden wij iedereen de optie om een briefje in het postvak te stoppen van de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon zal dan contact opnemen met de desbetreffende persoon.

Voorwaarden voor gewenst gedrag

Gedrag leerkracht

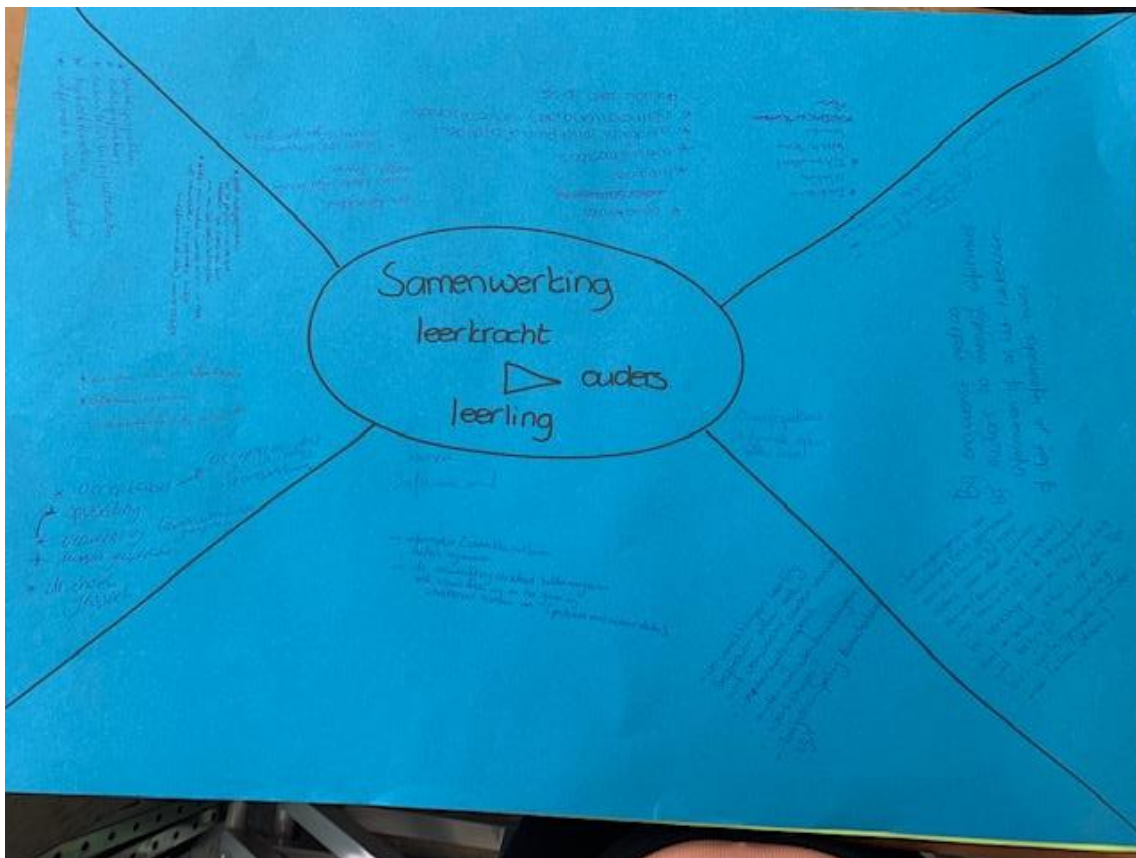
Elke leerkracht is uniek en heeft een eigen manier van lesgeven. Daarnaast zijn er een aantal overeenkomst waar wij als leerkrachten naar willen streven.

Vanuit De Vreedzame School wordt er een hulpmiddel aangeboden voor leerkrachten waarin wordt beschreven wat gewenst leerkrachten gedrag is (bijlage 2). Bij alle zes de blokken krijgt de leerkracht een nieuwe lijst aanbod in de online omgeving ter ondersteuning van dat specifieke blok. Vanuit de gedragsspecialist en intern begeleiders worden de leerkrachten gecoacht op hun eigen gedrag, houding en uitstraling naar de leerlingen toe. In zo'n gesprek zal er vooral worden ingegaan op het bewust maken, van de hoeveelheid invloed, die de leerkracht op de leerling heeft. Elk persoon heeft zijn eigen constructen⁴ wat overeen kan komen, of kan botsen met de constructen van de leerling. Deze bewustwording zal er voor moeten zorgen dat de reacties van de leerkracht op de leerling beter genuanceerd kunnen worden.

Gedrag leerling

Gedrag ouders

Samenwerking leerkracht, ouders, leerling

⁴ een benadering of kopie van de realiteit waarmee een persoon zowel betekenis aan een situatie kan geven als voorspellingen kan doen over hoe die situatie uitpakt.

Aanpak bij ongewenst gedrag

Soms kan het voorkomen dat er, ondanks alle preventieve maatregelen, zich toch ongewenst gedrag voordoet. In dit geval zullen we altijd het gedrag aanspreken en niet de leerling. We weten niet altijd waar het gedrag vandaan komt, dat kan vanuit een trauma zijn of een andere gebeurtenis, waardoor de leerling zelf ook niet achter dit gedrag staat. Door het gedrag en de leerling als twee verschillende componenten te zien, laat je de leerling in zijn waarde en bied je ruimte om objectief naar het gedrag te kijken. Om dit op een wenselijke manier te doen hebben wij nagedacht over een methode waarop we dit het beste kunnen aanbieden aan de leerlingen, het stappenplan.

Het stappenplan

Om gericht te werk te gaan bij ongewenst gedrag is er een stappenplan ontwikkeld. Dit stappenplan wordt door alle personeelsleden van de school gedragen en uitgevoerd. Dit om duidelijkheid voor leerlingen te creëren en vooral om leerlingen bewust te maken van hun eigen gedrag.

De eerste stap is vooral gericht op het bewust maken van het gedrag van de leerling. Het benoemen van het ongewenste gedrag en daarbij direct het gewenste gedrag benoemen zal er voor moeten zorgen dat de leerling zich kan herpakken. Is het nodig om de derde waarschuwing te geven dan zal de time out helpen om de leerling uit de situatie te halen en vijf minuten de rust te geven om zichzelf te kunnen resetten. Het kort opbouwend gesprek is cruciaal op de relatie met de leerling te herstellen (als dat nodig is) en de leerling bewust een nieuwe kans te geven. Ook hier is het belangrijk dat nogmaals het gewenste gedrag benoemd wordt en de leerling weet wat van hem of haar verwacht wordt.

Time in

De plek met de blauw stip moet gezien worden als rust/resetplek. De leerling die merkt dat hij of zij onrustig is, mag er zelf voor kiezen om even naar de plek te gaan. Ook als de leerkracht ziet dat de leerling onrustig is, mag de blauwe stip plek worden geadviseerd. Deze plek moet gezien worden als veilige plaats waar je jezelf mag zijn en mag uiten wat je voelt. Uiteraard zijn hier wel grenzen aan, maar ook dat verschilt per situatie. De plek is zo ingericht dat de leerling afleiding kan krijgen en door middel van een 5 minuten zandloper er tijd verbonden is aan het herstellen van je gedrag. Na 5 minuten is het aan de leerling om weet terug te stappen naar zijn werkplek. De plek kan niet worden ingezet als je leerling geen zin heeft om te werken. Aan het einde van de dag is het wel zo dat alle opdrachten zijn afgerond door de leerling.

Bijlage

Bijlage 1 – Het stappenplan

Stap 1: Per dag

- 1ste waarschuwing: aanspreken op gedrag en benoemen gewenst gedrag
- 2de waarschuwing: aanspreken op gedrag, benoemen gewenst gedrag en benoemen consequenties.
- 3de waarschuwing: time out in eigen groep max. 5 minuten

Kort opbouwend gesprek met de leerling max. 2 minuten -> leerling gaat terug naar de activiteit

Stap 2: Per dag

Ongewenst gedrag stopt niet

- Time out in een andere groep* max. 15 min (zie tabel)

Kort opbouwend gesprek met de leerling max. 2 minuten -> leerling gaat terug naar de activiteit

Stap 3: Per week

Ongewenst gedrag stopt niet

1. Gele kaart -> leerling gaat naar de time out in de andere groep* met zelfstandig werk max. 30 minuten
 2. Oranje kaart -> leerling gaat naar de time out in de andere groep* met zelfstandig werk max. 30 minuten
 3. Rode kaart -> leerling gaat naar de time out in de andere groep* met zelfstandig werk max. 30 minuten
- *Leerkracht belt ouders voor een gesprek en registreert de uitkomsten van het gesprek in ESIS (notitie; gele/oranje/rode kaart). Voor eventuele hulp bij dit gesprek kan je terecht bij de IB, en anders directie.*
 - *Stuur een mail naar IB + directie, vermeld de kleur kaart en het bericht van ESIS**

Wie?		Plan A	Is plan A er niet, dan naar ↓
Groep 8	→	Groep 6	Groep 5
Groep 7	→	Groep 8	Groep 3
Groep 6	→	Groep 8	Groep 7
Groep 5	→	Taalklas B	Groep 8
Groep 4	→	Groep 3	Groep 2
Groep 3	→	Groep 4	Groep 6
Groep 2	→	Groep 1	Groep 4
Groep 1	→	Groep 2	Groep 3
Taalklas A	→	Taalklas C	Groep 5
Taalklas B	→	Groep 5	Taalklas C
Taalklas C	→	Taalklas A	Taalklas B

NB:

- We kunnen niet alles vastleggen in een protocol het blijft maatwerk, hierbij gaan we uit van jullie professionaliteit bij twijfel overleg met de IB-er.
- Zodra kinderen ernstig overschrijdend gedrag laten zien is het direct een rode kaart (denk aan fysiek geweld tegen leerkrachten, leerlingen of voorwerpen). Mits de voorgaande stappen zijn ondernomen, anders kan de rode kaart niet gegrond gegeven worden.

Bijlage 2 – Leerkrachtengedrag De Vreedzame School

Teamgedrag Blok 1

Doel Blok 1: Groepsvorming en een positief sociaal klimaat waar leerlingen zich medeverantwoordelijk voor voelen.

Teamlid:	Ja	Opmerkingen/aanvullingen
Persoonlijk <ul style="list-style-type: none"> • verwelkomt de leerlingen (ouders) elke dag persoonlijk en neemt ook persoonlijk afscheid • toont waardering als een leerling inbreng heeft gehad (bijvoorbeeld: dank je wel) • heeft een verbindende en kritische houding • probeert elk kind te kennen • hanteert de fasen van groepsontwikkeling 		
Grondwet/sociale normen <ul style="list-style-type: none"> • leeft de sociale normen van de school voor en kan uitleggen waarom ze belangrijk zijn • ‘vertaalt’ de sociale normen samen met de leerlingen in gedragsverwachtingen en oefent deze met leerlingen • behandelt regelmatig de sociale normen • geeft opstakers aan leerlingen die gedrag tonen dat past bij de sociale normen van de school 		
Schoolregels <ul style="list-style-type: none"> • bewaakt consequent de naleving van de regels • bespreekt regelmatig de schoolregels met de leerlingen, oefent de regels en legt uit waarom ze nuttig zijn • geeft opstakers aan leerlingen die zich aan de regels houden 		
Afspraken <ul style="list-style-type: none"> • bespreekt regelmatig de poster ZO DOEN WIJ HET IN ONZE GROEP met de klas • refereert aan de poster, niet alleen als het niet goed gaat, maar vooral als het wel goed gaat • laat leerlingen elkaar aanspreken op hun bijdrage aan het groepsklimaat • presenteert de poster aan de ouders of laat de leerlingen dat doen • stelt na elk blok met de leerlingen de afspraken bij 		
Opstakers, tips en afbrekers <ul style="list-style-type: none"> • geeft opstakers waar dat kan • signaleert opstakers en tips en complimenteert de gever • benoemt een afbreker en het pijnlijke effect op een ander • geeft de groep opstakers voor positief sociaal gedrag 		

<p>Taken</p> <ul style="list-style-type: none"> • besteedt regelmatig aandacht aan het uitvoeren van taken • betreft leerlingen bij het bepalen en verdelen van de taken • laat taken rouleren 		
<p>Plagen en pesten</p> <ul style="list-style-type: none"> • herkent 'buitensluiten' en zorgt dat leerlingen dit met elkaar positief oplossen • stimuleert dat leerlingen plagen zelf oplossen door STOP! HOU OP! te zeggen • grijpt direct in bij pesten; gebruikt een oplossingsgerichte aanpak • leert leerlingen hoe ze kunnen opkomen voor iemand die geplaagd/gepest wordt 		
<p>Samenwerken/samenspelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorgt voor samenwerken, samenspelen en evalueert dat regelmatig met de leerlingen • stimuleert dat leerlingen elkaar aanspreken en hun grenzen leren aangeven 		
<p>Oor voor elkaar</p> <ul style="list-style-type: none"> • geeft opstekers aan leerlingen die goed luisteren naar elkaar • stimuleert dat leerlingen in een groeps- of leergesprek vragen stellen aan elkaar en stimuleert kritisch denken • laat verschillende meningen aan bod komen en benadrukt het positieve daarvan 		